

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 25 stycznia 2018 r. wydanym w sprawie I C 2348/17 Sąd Rejonowy w S. oddalił powództwo (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. przeciwko J. K. o zapłatę.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd wskazał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do uwzględnienia powództwa, albowiem powód nie wykazał, aby stronom niniejszego postępowania przysługiwała legitymacja procesowa. Dla uzasadnienia dochodzonego roszczenia - powód powoływał się na wyciąg z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu nr (...), co jednak w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 lipca 2011 r. okazało się niewystarczające. Sąd uznał, że powód przedstawił jedynie wyciąg z umowy sprzedaży wierzytelności oraz pewne dokumenty mające dotyczyć pierwotnej wierzytelności strony pozwanej. Brak jest jednak dowodu wykazującego, że ww. umowa obejmowała wierzytelność strony pozwanej. Co prawda do pozwu załączono wydruk komputerowy (k, 8 akt), to jednak po pierwsze, jest to tylko nieokreślony wydruk zawierający dane pozwanego, a po drugie - z niczego nie wynika, że miałyby on dot. umowy przelewu wierzytelności, na którą strona powodowa się powołuje; jest to więc okoliczność, która jedynie uprawdopodobnia istnienie wierzytelności objętej tą umową, lecz nie wykazuje w żaden sposób przejście jej na inny podmiot.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, kwestionując wyrok zaoczny w całości. Powód zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu:

I. Naruszenie przepisów postępowania, tj.:

1) art. 339 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie i oddalenia powództwa w sytuacji, gdy strona pozwana nie stawiała się na rozprawę, bo obowiązało Sąd I instancji do przyjęcia za prawdziwe twierdzenia powoda co do okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie, ponieważ nie budziły one uzasadnionych wątpliwości oraz nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa,

2) art. 232 k.p.c. przez nieuzasadnione przyjęcie, że strona powodowa nie wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne, w zakresie wykazania legitymacji czynnej oraz zasadności dochodzonego roszczenia, podczas gdy powód przedstawił dowód w postaci umowy przelewu wierzytelności z dnia 31 maja 2016 r, wraz z wyciągiem z elektronicznego załącznika oraz wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego, który wobec niestawienia się przez pozwanego na rozprawę i niezajęcia stanowiska w sprawie powinien być uznany za dowód wystarczający do udowodnienia zarówno legitymacji czynnej, jak i zasadności dochodzonego roszczenia,

3) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonaną w sposób wybiórczy, a przez to uznanie przez Sąd I instancji, że powód nie wykazał swojej legitymacji czynnej, podczas gdy powód przedłożył do akt niniejszej sprawy dokumenty, które wprost wskazują legitymację powoda oraz dokumenty, z których wynika wysokość, zasadność i wymagalność dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia, co w konsekwencji spowodowało nierozpoznanie istoty sprawy,

4) art. 245 k.p.c. w zw. z art. 230 k.p.c. przez uznanie, że dokumenty prywatne przedstawione przez powoda nie dowodzą w sposób wystarczający wysokości i wymagalności jego roszczenia, podczas gdy z przedłożonych przez powoda dokumentów prywatnych i urzędowych można wywieść zasadność roszczenia dochodzonego pozwem,

5) art. 309 k.p.c. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że załączone dokumenty niepoświadczone za zgodność z oryginałem nie stanowią dowodu na zasadność dochodzonego roszczenia, podczas gdy ww. kserokopie stanowią inny środek dowodowy, co jednoznacznie wskazuje na brak rozpoznania przez Sąd I instancji istoty sprawy.

II. Naruszenie prawa materialnego, tj.:

- 1) art. 6 k.c. przez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, że powód nie zadośćuczynił spoczywającemu na nim ciężarowi dowodu i nie udowodnił faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym w szczególności w zakresie legitymacji czynnej powoda oraz w zakresie wysokości i zasadności dochodzonego roszczenia, co stoi w sprzeczności z przedłożonymi do pozwu dokumentami, a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy i zaniechanie przez Sąd I instancji zbadania podstaw żądania powoda,
- 2) art. 509 § 1 k.c. przez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, że powód przedłożonymi dokumentami nie wykazał przejścia uprawnienia na rzecz następcy prawnego, co stoi w sprzeczności z przedłożonymi dokumentami,
- 3) art. 194 ust. 1 i 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi przez ich niewłaściwą wykładnię i uznanie, że powód nie wykazał wysokości dochodzonego roszczenia, podczas gdy sam wyciąg z ksiąg rachunkowych fundusz stanowi dowód tego, że określona kwota wierzytelności jest wpisana w księgach rachunkowych względem określonego dłużnika na podstawie opisanego w tej księdze zdarzenia, co powoduje wobec nieprzedstawienia przez pozwanego odmiennych dowodów, konieczność uznania, że dokument w postaci wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu potwierdza wysokość dochodzonego roszczenia.

Apelujący wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości,
- 2) zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancję, w tym kosztów postępowania apelacyjnego według norm przypisanych wraz z kosztami zastępstwa procesowego, ewentualnie o:
- 3) uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia co do kosztów postępowania apelacyjnego.

Apelujący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z:

- a) umowy przelewu wierzytelności z dnia 12 kwietnia 2011 r.,
- b) umowy przelewu wierzytelności z dnia 18 maja 2016 r.,
- c) porozumienia o przeniesieniu praw i obowiązków wynikających z Umowy przelewu wierzytelności z dnia 18 maja 2016 r. wraz z ograniczonym załącznikiem do tej umowy,
- d) umowy przelewu wierzytelności z dnia 31 maja 2016 roku wraz z ograniczonym załącznikiem do tej umowy, na okoliczność przysługiwania powodowi legitymacji czynnej do występowania w niniejszej sprawie w charakterze powoda, a także wykazania zasadności oraz wysokości dochodzonego roszczenia, z uwagi na okoliczność, że konieczność ich powołania powstała dopiero na obecnym etapie postępowania, gdyż Sąd I instancji wydając wyrok na niekorzyść powoda, uniemożliwił stronie powodowej uzupełnienie materiału dowodowego o dokumentację, jaką Sąd uznał przy wyrokowaniu za niezbędną do wykazania legitymacji czynnej powoda, wysokości oraz zasadności dochodzonego roszczenia.

Sąd Okręgowy zaważył, co następuje:

Kontrola instancyjna zainicjowana wniesioną apelacją doprowadziła do ujawnienia w przedmiotowej sprawie uchybienia procesowego, o którym mowa w art. 379 pkt 5 kpc, skutkującego nieważnością postępowania, a tym samym koniecznością uchylenia wyroku w zaskarżonej części, zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Nieważność postępowania występuje wtedy, gdy strona postępowania wbrew swej woli zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części. Stwierdzenie, czy taki stan nastąpił, wymaga rozważenia, czy w konkretnej sprawie nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz, czy pomimo zaistnienia tych dwóch przesłanek strona mogła bronić swoich praw. Tylko przy kumulatywnym spełnieniu tych wszystkich przesłanek można mówić o skutkującym nieważnością postępowania pozbawieniu strony możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 kpc). Nie każde zatem naruszenie przepisów proceduralnych może być w ten sposób traktowane. Trzeba też zwrócić uwagę, że uczestnictwo w procesie, podejmowanie czynności procesowych, udział w rozprawach i innych czynnościach jest prawem, nie zaś obowiązkiem strony, obowiązkiem sądu jest natomiast zapewnienie jej takiej możliwości. W wyroku z 3 lutego 2010 r. Sąd Najwyższy stwierdził, iż niezachowanie terminu z art. 149 § 2 KPC w wypadku, w którym bezpośrednio po zamknięciu tak wyznaczonej rozprawy zapadł wyrok, stanowi o naruszeniu tego przepisu ze skutkiem w postaci nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 KPC).

W przedmiotowej sprawie zawiadomienie pozwanego o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 25 stycznia 2018r. odbyło się ewidentnym z naruszeniem art. 149 § 2 kpc. Przepis ten stanowi, że stronie nieobecnej na posiedzeniu jawnym należy zawsze doręczyć wezwanie na następne posiedzenie. Wezwanie powinno być doręczone, co najmniej na tydzień przed posiedzeniem, a w wypadkach pilnych termin ten może być skrócony do trzech dni.

Pozwanego zawiadomiono o rozprawie wyznaczonej na dzień 25 stycznia 2018r. w trybie art. 139 § 1 kpc. Ze zwrotnego potwierdzenia odbioru przesyłka wynika, że po dwukrotnym awizowaniu w dniach 5 stycznia 2018r. oraz 15 stycznia 2018r. (k.33), przesyłka w dniu 23 stycznia 2018r. została nadana z powrotem do Sądu. Z powyższego wynika, że ostatnim dniem w którym pozwany mógł odebrać przesyłkę był dzień 22 stycznia 2018r.

Tymczasem z przepisu art. art. 149 § 2 kpc wynika, że wezwanie powinno być doręczone co najmniej na tydzień przed posiedzeniem, a w wypadkach pilnych termin ten może być skrócony do trzech dni. Wezwanie na rozprawę ma nastąpić w takim terminie, aby strony miały możliwość do należytej obrony swych praw, ewentualnie ustanowienia pełnomocnika i umożliwienia mu zapoznania się z aktami sprawy.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż mimo powyższego uchybienia należałoby uznać, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzi nieważność postępowania w sytuacji, gdyby pozwany pomimo wadliwego zawiadomienia stawiał się na rozprawie, albo mógł składać kolejne wnioski lub wyjaśnienia oraz wniosek o powtórne przeprowadzenie czynności dokonanych na rozprawie, o której nie został prawidłowo zawiadomiony. Tymczasem w przedmiotowej sprawie pozwany nie był obecny na rozprawie w dniu 25 stycznia 2018 r. Rozprawa ta natomiast była ostatnią w sprawie, a bezpośrednio po jej zamknięciu został wydany zaskarżony wyrok zaoczny. Tymczasem nawet w sytuacji, w której udział strony w rozprawie nie jest obowiązkowy to termin rozprawy powinien być wyznaczony z uwzględnieniem wymogów z art. 149 § 2 kpc.

Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał, że jeżeli wezwanie na rozprawę dla pozwanego nie zostało doręczone co najmniej na tydzień przed rozprawą lub w terminie skróconym przez przewodniczącego, wydanie wyroku zaocznego w trybie art. 341 kpc nie jest dopuszczalne (wyrok z dnia 18 marca 1974 r., III CRN 411/73, OSNC 1975, Nr 2, poz. 34).

Powyższe uchybienie powoduje, że zaskarżony wyrok – niezależnie od podniesionych zarzutów – musi zostać uchylony, zaś postępowanie w zakresie rozprawy przeprowadzonej w dniu 25 stycznia 2018r. – zniesione, a sprawa w tym zakresie przekazana do ponownego rozpoznania.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Szczecinie - na podstawie art. 386 § 2 kpc w zw. z art. 379 pkt 5 kpc w zw. z art. 149 § 2 kpc - orzekł jak w sentencji.

SSO Tomasz Sobieraj